

DIVADLO NA VINOHRADECH

JIRÍ HUBAČ

DŮM
NA NEBESÍCH

JIŘÍ HUBAČ

DŮM
NA NEBESÍCH

Tragikomedie o dvou dílech

REŽIE VÁCLAV HUDEČEK j. h.

SCÉNA ZBYNĚK KOLÁŘ

KOSTÝMY JARMILA KONEČNÁ

HUDBA JIŘÍ BAŽANT,
zasloužilý umělec JIŘÍ MALÁSEK

KLÁRA

JIRINA BOHDALOVÁ

FANDA

JAROMÍR HANZLÍK

OTEC

zasloužilý umělec MILOŠ KOPECKÝ

PANÍ DOMÁCÍ

LUDMILA VOSTRČILOVÁ

ERIKA

HANA MACIUCHOVÁ

KAREL

VLADIMÍR KRŠKA

CARDA

MILAN KLÁSEK

KVĚTA

STANISLAVA BARTOŠOVÁ

Představení řídí KAREL HOVORKA ml. Text sleduje TATANA PUTTOVÁ
Osvětlení řídí JOSEF PECHLÁT — zvuk FRANTIŠEK ONDŘICH — stavbu vede
PETR VODÁK a BOHUMIL VENDER — rekvizity LEO HANZL — dekorace, kos-
týmy, vlásenky vyrobily kolektivy dílen, které vedou MIROSLAV MAYRICH,
ANTONÍN HATLE, JOSEF KULHÁNEK, HERMÍNA KUNSTOVNÁ, VÁCLAV KRÍŽ,
A LADISLAV VEČL

Vážení diváci,

když jsem si přečetl hru Jiřího Hubače „Dům na nebesích“, spadla mne neodbytná touha zahrát si po boku dlouholeté partnerky jednou něco vážnějšího.

Rád bych touto cestou poděkoval vedení Divadla na Vinohradech i režisérovi kusu Václavu Hudečkovi j. h., že splnili mé přání a obsadili mne j. h. do tohoto představení. Umožnili mi tak zcela nový a vzrušující kontakt s herečkou, kterou jsem kdysi, zcela mladičkou, zavlekl do estrádních žánrů, kterou od té doby obdivuji a pro kterou mne dodnes baví psát.

Přestože mi Jiří Hubač nedává zdaleka tolik prostoru, kolik bych si ho — být autorem — dal sám, jsem rád, že mohu v jeho krásné hře účinkovat. Myslím, že je ráda i Jiřina Bohdalová. Zvykli jsme si na sebe. Možná, že bych jí chyběl.

A ještě mi dovoluňte uvést informaci, která vypadla ze seznamu jednajících osob: hraji prodavače PNS, pana Mráčka.

VLADIMÍR DVORÁK

J I Ř Í H U B A Č

- 1929 27. srpna se narodil v Praze
- 1959 první televizní hra Zítřa a pozítří
- 1961 stává se televizním dramaturgem
- 1965 Žena ve smutku
- 1968 Raport
- 1969 Lítost
- 1971 Dlouhý podzimní den — Hlavní cena na Mezinárodním televizním festivalu v Praze

- 1973 Obhájce
 1974 Černá horečka
 1974 Pozdní léto
 1975 Oči plné smutku
 1976 Lístek do památníku
 1974 divadelní hra na motivy románu J. Clavela Král krysa
 1977 divadelní hra na motivy Hemingwayova románu Komu zvoní hrana
 1980 Dům na nebesích — původní divadelní hra

O AUTOROVÍ A JEHO HRÁCH

Ve hře „*Zítřka a pozítří*“, první Hubačově televizní hře hlavní hrdina vyhraje amatérskou zpěváckou soutěž. Tento malý úspěch mylně začne pokládat za počátek závratné kariéry zpěváka a začne se tak i chovat. Po seznámení s dívkou z uměleckého světa má pocit, že se musí vydávat za umělce, aby ji okouzlit a získal. Ve chvíli, kdy dívka přijde na to, že je jenom frézař, ztratí o něj zájem. V *Dlouhém podzimním dnu* je hrdinou dělník, který odchází do důchodu, Začínající stáří, pocity zbytečnosti a opuštěnosti a z toho plynoucí hrdinovy depresivní stavy jsou v podstatě hlavní náplní hry. Tlak rodiny, která by viděla ráda otce z bytu pryč, přispívá pouze k vyostření situace, než že by s ní hra stála a padala. V *Litosti* jde o nalézání kontaktu mezi otcem a synem. Hra začíná okamžikem, kdy otec přijde na to, že syn chce spáchat sebevraždu. Hra je sledem obrazů, ve kterých se otec pokouší přiblížit se synovi a pochopit jeho problémy. V *Ikarově pádu* jde opět o vztah otce a syna, ale zde naopak syn pomáhá otci alkoholikovi, aby se konečně rozhodl a vyřešil svou situaci radikálně. *Lístek do památníku* rovněž neoplývá žádnými radikálními fabulačními zvraty. Starý pán se vrací do míst svého mládí, aby zde vyhledal svou první lásku. Najde ji, prožijí spolu několik krásných okamžiků a opět se loučí. *Mapa zámořských objevů* konfrontuje dvě generace a jejich hierarchii hodnot. Středoškolský profesor dějepisu se snaží pochopit svého syna a jeho generaci, která sedí na druhé straně katedry. Lhostejné až cynické chování třídy se profesor snaží neustále omlouvat a odpouštět, čehož si mládí vůbec nevadí. Teprve po přestupku jednoho žáka, kterému za jeho chování hrozí vyloučení a jehož profesor velkorysým gestem před touto životní komplikací zachrání, třída pochopí, jaký je člověk, jejich profesor.

Děj Hubačových her není nikdy sám o sobě převratný, originální nebo neobvyklý. Hubač nepíše po vzoru amerických action — story, ve kterých každou minutu musí spadnout aspoň mrakodrap. Co jeho hry ozvláštňuje, je neobvyklý, detailně stavěný charakter postav. Charakter také určuje v převážné míře konflikt i strukturu každé z Hubačových her. V této souvislosti je zajímavé připomenout slova jednoho ze zakladatelů americké televizní hry Paddy Chayefského, který v poznámkách ke své hře „*Matka*“ hovoří o specifické televizní hře:

„Každé vlákno našich vzájemných vztahů stojí za dramatickou studii. V důvodech, proč se někdo ožení, je mnohem víc vzrušující dramatické látky, než v tom, proč někdo někoho zavraždí. Muž, který není šťastný ve své práci, manželka, která myslí na milence, děvče, které se chce dostat do televize, váš otec, matka, sestra, bratři, přátelé — ti všichni jsou lepší dramatické postavy než Jago. Proč je někdo ctižádnostivý? Proč se váš strýc každý rok věrně účastní schůzky abiturientů? Toto jsou prvky dobré televizní hry. Čím hlouběji se ponoříte a prozkoumáte spleť komplexů citových vztahů, tím více vzrušení se objeví ve vašem textu.“

Charakter postavy je i pro Hubače naprosto dominantní. Detailní, jemné, místy psychoanalytické líčení těch nejmenších záchvěvů lidské duše je ale natolik konkrétní, že se autorovi daří na mikrokosmu jedné malé rodiny nebo vztahu nebo setkání, zachytit makrokosmus doby a najít spojitost mezi jednotlivcem a lidstvem, mezi prchavým aktuálním okamžikem a věčností času.

Proto se autorovi daří i ve všedních a na první pohled banálních příbězích, nastolovat takové vážné otázky jako je smysl lidské existence, smysl lásky a vzájemného pochopení. Smysl lidského života nachází autor spolu se svými postavami všude tam, kde jeden pomáhá druhému, kde ho respektuje, váží si ho, dokáže se pro druhé obětovat — vyjde ze slupky svého já vstříc druhému člověku.

V podstatě jsou Hubačovy hry výzvou k dobru, které není nějakou falešnou proklamací, či statickou sentimentální idyloou a obvyklým ukončením hry, ale zápasem o ně. V některých svých hrách jde autor tak daleko, že jeho hrdinové nejen vidí a chtějí pomoci druhému člověku, ale cítí dokonce odpovědnost za osud celého lidstva. (Obhájce, Raport, Oči plné slunce.)

Dům na nebesích je Hubačova první divadelní hra. S divadlem se však autor neseťkává poprvé. Na vinohradské scéně byly uváděny jeho hry na motivy románu J. Clavela *Král krysa* a E. Hemingwaye *Komu zvoní hrana*.

Dům na nebesích spíše než na žánr jeho divadelních dramatizací, navazuje na jeho hry pro televizi. I v této hře je dominantní charakter, konkrétní, detailně propracovaný, určující děj, konflikt, peripetie a dokonce i žánr.

I zde zaznívá stěžejní Hubačovo téma o tom, že každý člověk svým neopakovatelným osudem tvoří dějiny lidstva a přirozeně touží zanechat a předat druhému to, co je v něm nejlepší (nebo, co si myslí, že je nejlepší) a dát tak svému životu smysl.

KATARÍNA BENČIČOVÁ